

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15/-
CELOLETNO DIN 60/- ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150/-
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO
ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČV
JEJO / POŠTNA PLAČANA
V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Pred borbo . . .

Država prejema te dni udarce, ki segajo globoko v njen mozeg in ki bodo ostali še dolgo v oviro njenemu bodočemu razvoju, v katerega globoko verujem. Nepretrgana je veriga ponižanih in zlih udarcev, ki jih sprejema zemlja od vseh strani ter na vseh poljih. Zadnje čase pa so se ti udarci tako koncentrirali, da mora i največji optimist pričeti skrbeti nad njeno usodo.

Gospodje ministri se baš v teh dneh vozijo na agitacijska potovanja po zemlji, da varajo narod z nekimi fatalnimi obljubami in Potemkinovimi vasmí, po katerih je Jugoslavija postala po srečnem zakonu nemoralnega sporazuma naj-srečnejša zemlja pod milim nebom, ki jo tare poleg 13 milijardnega proračuna samo še Orjuna, ki se obupno bori proti dušenju svobode Kralja Petra in prijavi umazani bandi, ki danes upravlja dedščino herojev Osvobodilca. Narod je lahkovoren in bo morda tem lažem po dolgotrajnih bridkih izkušnjah zopet veroval ter slepo drl za zločinski tip, ki mu obeta odrešenje že od kar se je povrnil utrulen in izčrpan iz strelskih rogov na polja in travnike.

Navzlic tej slepoti ljudstva pa ostane neizbežno dejstvo, da se nahaja sedaj Jugoslavija v največji krizi, kar jih je doslej preživela. Vrhove državne uprave gospodarijo danes z absolutno oblastjo grabljivost, sebičnost, lakomnost in kleptomanija najnižje vrste, ki se odraža v preštevanih korupcijskih aferah in skandalih najrjevrste. Popolno pomanjkanje velikih ljudi nam je dalo vlado z glasovalno masino dvesto glasov večine a neprestanih neizbežnih polomov v notranji in zunanji politiki. Jugoslovenstvo, edinstvo naroda in države so danes samo še pojmi, s katerimi se ukvarja poleg Orjunašev le še par idealno poštenih politikov, ki pa so za sedaj potisnjeni popolnoma ob steno. Ugled države in čuvanje suverenitete iste je predana močnem Ahmed beg Zogovega kova in mentalitete, ki so s tolikimi težkimi žrtvami priborili, ugled Jugoslavije uničili tako popolno, da uživa danes gnezdo banditov in pošolajcev protektorat istih, s katerimi smo se še pred osmimi leti borili ramo ob ramo proti njim. V notranji politiki so dnevni pojav prepri, razdori, cepčenja obkroževanja, osebna razračunavanja, intrige in igranje z najemniteljskimi državnimi interesi. Po dobro premišljenem načrtu je ubito v celih slojih naroda sle-

herno domoljubno čustvovanje, kakor tudi čut za načela ter moralo. Nered in nodelavnost sta označbi, s katerima je mogoče najlepše karakterizirati obstoječe stanje, ki donaša poštenjakom in čestitim ljudem neprestano nova mračna razočaranja. Štirinajst mesecev absolutne vlade separatizma in hegemonističnih težni velikosrbsstva je narušilo temelje na katerih je zidana ta zemlja že tako, da se v srcu največjih optimistov poraja pesimizma popolna grenka skepsa.

Narodni očeti pa štejejo milijone, pošiljajo sinove na letovišča, zidajo luksurične palače, gledajo na narod samo preko ministrskih fotelov in lažjo narodu, da ni pokril našo zemljo z lovoričkami in ji priboril ugled in ime gení naših velikih vojskovodij, nego njihova brezglava partizanska politika, da-siravno vedo, da s temi odvarianji zgodovine pravkar minule dobe zmanjšujejo veličino epopeje naše-ga rodu.

Sredi tega rušenja in propadanja vseh dobrin pa stoji poleg Krone in vojske še zadnja rezerva Jugoslovenstva Orjuna, ki je odjek zdravih težni širokega naroda po svežih in zdravih novih idejah, korenitih reformah ter preporodu sedanje naše družbe in države. Težki čas, ki lega nad našo zemljo zahteva velikih in močnih ljudi z jasno ideologijo novega programa, nove morale in novega pojmovanja nalog države, ki bodo zmogni z jako roko, idejno čistoto, nezlomljivim karakterjem, intelektualnim poštenjem in neomahljivo vero v končno zmago izvesti Jugoslavijo iz sedanjega kaosa. Čas beži in na vseh, ki jim je usoda države ter celote bližja od slučajnih točasnih koristi njihovih partij je da prepuste neslavnemu skorajšnjemu poginu našo sedanjo lažljivo in kalno demokracijo, ki se vzdržuje že leta z nezdravimi kompromisi napram levici in desnici s ciljem ohraniti položaje par ambicioznih partizanskih prvakov. Pravi demokraciji je oblast sporedna. Pri nas pa je partija z ministri za to tu, da ji mora v znamenju demokracije služiti narod v izkoriščanje.

Orjuna v tem trenutku prva dviga svoje barijake v poziv za v boji proti tej lažljivi demokraciji z njenim sifilističnim nebolgencem točasnega pokvarjenega parlamentarizma. Njej se ne hoče vlade in vodstva, nego samo zbor onih, ki so še po vseh bridkih izkušnjah zadnjih let ostali neomahljivi pravi

svobodoljubci, poštenjaki željni dela in sposobni se še vedno žrtvovati za pravdo in dobro naroda, kakor so se pred osvoboditvijo, ko so gradili to državo z onimi, katerih nesmrtni duh živi še vedno v njihovih srcih.

Narod, ki je izdržal tri krvave vojne, albarsko tragedijo, krvništva avstro-madžarskih rabljev in odkril zemljo s slavo slično Sparte — za-

služi pač boljšo usodo, kakor mu jo ustvarjajo sedaj stari v muzeje in kaznilnice spadajoči političarji.

Moren ga pa povedi na pot rešitve, dostojne njegovega ljubeštva in žrtve samo novi ljudje! Zbrati te, to pa je sedaj prva in glavna naloga Orjuna, na njih in tistih, ki danes stoje še ob strani pa je, kdo jim bo voditelj. A. V.

Razvije prapora v Hotinji vasi pri Mariboru.

Dne 8. avgusta t. l. je razvila Orjuna v mariborski oblasti svoj prvi kmečki prapor. Bratje v Hotinji vasi, ki imajo eno naimočnejših organizacij v mariborski oblasti pod vodstvom neumornega brata Klasinca, so se že dalj časa z vneto in orjunaško požrtvovalnostjo pripravljali na ta dan. Nesrečni navli, ki so napravili toliko zla ravno to nedeljo, so sicer vzeli tudi tej prireditvi nameravani obseg, ker se ni mogla vršiti po razvitju veselica na prostem, vendar pa ni bilo razvije vkljub vremenski neugodi nič manj svečano in impozantno. Že grozna nevihta ob 6. uri zjutraj je preprečila, da bratje četniki iz Maribora, Studenca in Tezna niso mogli odkorakati kakor nameravano peš v Hotinjo vas, na to zato prišli s prvim vlakom, ki odhaja proti jugu. Na postaji v Slivnici so zbrali Orjunaši že čakali Orjunaše, ki so prišli iz Celja, Ptuj in Ljubljane. Po zadnjem vlakcu se je formirala povorka, ki je odkorakala z godbo in s prapori iz Maribora in Celja v pol ure oddaljeno Hotinjo vas, kjer jih je pozdravilo pokanje topčev.

Na okusno okrašenih tribuni se je zbral oblastni odbor s kumico gospo Anico Marčinko, ki je tudi vezala okusni novi prapor in s predsednikom Hotinjevaške Orjune br. Klasincem, ki je prisrčno pozdravil navzoče ter prosil br. Zorka, oblastnega predsednika, da razvije prapor, kar je ta storil z navduševalnim nagovorom na brate Orjunaše, predvsem brate v Hotinji vasi, ki so ravno v času ko se je začelo preganjanje Orjuna od vseh strani, pokazali orjunaško zavednost, da so si nabavili prapor ter tako javno dokumentirali, da se ne ustrašijo nobenega pritiska in čeravno se je od vseh strani vplivalo na politično oblast, da naj prepove to prireditev, ker da bo drugače, kakor je sanjal ponovno »Slovenec«, prišlo do neredov in pobojev.

Toda zvišeni nad to osudno gonjo, razvijemo danes ta prapor, ki naj bo nam v ponos, vzpodbudo

Vam bratom, da vztrajate do zadnjega dihlaja strnjeni okoli tega prapora in v opomin nasprotnikom, da gre orjunaška ideja proti njim in preko njih.

In ob pokanju topčev, ob igranju državne in orjunaški himne, je razvil novi prapor, na katerega je pripela kumica spominski trak. Predal ga je nato praporščaku bratu Primcu, katerega je opozoril na prisego, da ga bo čuval do zadnje kaplje krvi.

V ospredje je stopil oblastni tajnik brat dr. Miloš Vauhnik, ki je nagovoril navzoče s sledečimi besedami:

Jugosloveni — Orjunaši!

Danes prisostvujete svečanemu aktu, ko je dobila vrla in dična Mešna Orjuna v Hotinji vasi svoj prapor. Ta prapor si je ta vrla organizacija nabavila zato, da pokaže javnosti simbol svoje orjunaške zavednosti. Okoli tega prapora bo stala Orjuna v Hotinji vasi strnjena kot en moč, katere člani hočejo slediti prisegi praporščaka, da jim je ljuba smrt kakor pa odnehati od cilja katerega zasleduje Orjuna. Od Vas navzočih je marsikdo, ki danes prvič prisostvuje takemu svečanemu aktu in ki je prvič prišel v stik z Orjuno. Zato se ne hote vprašujete, kaj hočejo ti ljudje in zvedavo opazujete naš Orjunaše, ali smo res taki zločinci, kakor nas slikajo naši sovražniki. Vendar nočem Vam razlagati na dolgo in široko naših ciljev, nočem se utopiti v lastni hvali, ker vem, da nas boste spoznali prekoslej, spoznali, kakor so nas spoznali bratje v Hotinji vasi, ki danes stopajo javno pred Vas s svojim praporom. In če pogledate njihov prapor, videli boste na njem dva simbola — zeleno lipo in rumeno klasje — lipo nacionalna zavednost do naroda jugoslovenskega, žitna klasje, ljubezen do rodne grude, do kmečke hiše, do naših žuljev našega človeka obdelane zemlje. Toda ta naša ljubezen do naroda in zemlje jugoslovenske ni omejena na pasivno zadržanje,

ona gre preko teh mej mi hočemo aktivno delovati na tem da prideja do enakovredne veljave med drugimi tudi naš narod in naša država. Mi vsi predobro znamo, da imamo sovražnike na zunanji ki zavistno in zlobno hočejo preprečiti vstajenje naroda jugoslovenskega. Mi vsi vemo, da imamo sovražnike v državi sami, ki so udarjeni s slepoto in ki z brezvestnim vladanjem ovirajo razvoj našega naroda in s tem indirektno pomagajo našim zunanjim sovražnikom. Orjuna noče čakati, da nas usoda zdrobi, kajti naši zunanji sovražniki so od dne do dne obštetnejši, naši plutokratski potentati v državi pa od dne do dne slabši vladarji. Da je temu tako, potrjuje naš pokret. Orjuna se zača od dne do dne, Orjunaška vojska raste in bo rastla tembolj, čimbolj bo narod vzeto to, kar zahteva. To kar bi hoteli mi Orjunaši, bi hoteli Vi vsi, kajti tudi Vi si želite, da postanemo jaki in odločni borci na zunanji in da postanemo razumni in pametni gospodarji na znotraj. Toda kakor vidite so naše želje še daleč od zaželenega cilja, in če bi Vas vprašal, kje leži krivda, tedaj morate povedati oči pač vsi, kajti krivi smo si sami — Vi vsi imate krepke roke, zdravo pamet in hrabro srce, a vendar teh vaših sil ne uveljavljate. Vi ste prinesli Vaše sile na ljudi, ki se imenujejo narodni poslanci, ki se pa borijo za nam nerazumljive cilje, avtonomistične, separatistične, defetistične, federalistične, centralistične itd. Vi torej morate uvideti in priznati, da so bili Vaši posredniki slabi tolmači Vaših želj. Zato hoče morali stopiti sami na plan. Sami boste morali zlesti iz zažepca in povzdigniti svoj glas. Kratko in jedrnat! Mase jugoslovenske morajo na dan! Vi vsi se morate zbrati pod praporom Orjune, vas za vasjo, trg za trgom, mesto za mestom. Stotine orjunaških praporov se vije po Jugoslaviji. Toda to je pre malo. Tisoči in tisoči se morajo vzdigniti in strniti v nepremakljivo vojsko, ki bo stopila pred tiste, ki gnajlvio narod ter zaklale.

»Mi nočemo Eshaezije mi hočemo Jugoslavijo, mi nočemo biti kolonija Italije, mi hočemo biti svobodna država od Triglava do Črnega morja mi nočemo takšnih vlad, ki smatrajo državo za delniško pridobitno podjetje in davke za dividende te delniške družbe, mi hočemo državo kjer sta v časteh zakon in pravica a korupcija na vesalih.«

In ho stala ta vojska tudi ob Jadranu in zaklala Musolinij. Ki stoji na Kvirinalu obdan od legije amnestiranih morilcev, roka Proč, mi se ne damo zaslužiti, na politič-

LISTEK.

iz skoro pozabljenih dni.

Ofenziva pri umiku.

Bilo je nekega dne v polovici meseca novembra 1915. v Peči, ko je izgledalo, da je že vse propadlo. Bolgari so pričeli prodirati preko Babune. Zavezniki so tedaj javno priznali, da ne morejo pomoči več Srbiji. Vlada je z diplomatskimi vojaškimi poslaniki skupno s komandantom Vrhovne komande bolnim vojvodom Putnikom odstopala preko Črne gore in Albanije k morju. Munijske zaloge ob Patrijarhiji so bile med velikimi eksplozijami uničene. Sporedno z njimi je bilo čuti i bobnenje težkih topov in tovrstnih avtomobilov, katere so spuščale v prepade srbske čete. Vozotaji so z deli voz krmili taboriščne ognje, ali pa se vračali nazaj v Srbijo. S seboj so vozili vse one emigrante, ki so se ustrašili mrzle zime in neprehodno ozkih albanskih stezic. Naglašali so pri tem, da je nesreča, ki je zadela Srbijo, popolna in da težje ne more biti več.

Mrak in megla sta ležala tega dne nad Pečjo; ko je izgledalo, da vse propada v kaos in nesreči. Nenadoma pa je odjeknilo po ulicah Peči krik: »Ura! Naprej! Živej vojvoda Mišić!«

V trenutku je vse zastalo in prenehalo za par hipov dihati. Na to pa je zaoril krik navdušenja in veselja. Zdelo se je, kakor da je to pričakoval že vsakdo naprej in hotel ob tej priliki reči: »Vedel sem, da bo moral priti ta hip. Čakal sem nani — nič več nazaj — naprej!« Tako se je prenehalo tudi z uničevanjem orožja, zakopavanjem topov, paljenjem municije in trena. Vse je čakalo samo povelja, da je potreba udariti. Ukaza pa ni bilo. Klic je bil preran. Naslednji dan je došla nova naredba vojski, da mora nadaljevati z umikom v smeri proti Jadranskemu morju.

Malo jih je, ki so bili tedaj v Peči in ki so vedeli po onih klicih, čemu so zaorili in kaj se je za njimi krilo. Večina je mislila, da je bila to kakor že v tolikih slučajih samo navadna »vozotajska vest«. V resnici pa so obstojali stvarni razlogi za razširjanje te vesti, ker bi istega dne morala v resnici biti objavljena

naredba za ofenzivo. Temu so dokaz memoari samega železnega generala — vojvode Mišića, tedaj komandanta naše prve armije.

Prej ko je bil započet umik iz Prizrena proti Skadru v pravcu Ljenu Kula-Spas-Luka, je izdala srbska Vrhovna komanda ukaz vojski za povlačenje preko Črne gore in Severne Albanije k Jadranskemu morju, in sicer na črto Drač-Skader. V aktu Vrhovne komande, ki ga je podpisal dne 12. novembra 1925 načelnik štaba, vojvoda R. Putnik, in ki je bil dostavljen armijskim komandantom, je bilo med ostalim i to, da je treba na liniji Drač-Skader vojsko reorganizirati in preskrbeti z vsem potrebnim in da bo njena akcija zavisela od njegove stanja, splošne politike in vojnega položaja ostalih zaveznikov. Za izvršenje umika je bilo ukazano, da se morajo povlačiti I., II., III. armija in odbrana Beograda v pravcu Peč-Andrijevica-Podgorica-Skader; komanda čet novih oblasti v smeri Djakovica-Vezlaov most-Prizren-Ljenu Kula-Spas-Puka-Skader-Lješ; timoška vojska pa preko Ljenu Kule na Piškopejo in Debar. Ta vojska je imela nalog

skupno z bitolskim in albanskim odredom zavarovati Bitoli, dokler bodo ostali Francozi pri Krivolaki. V tem odluku je bilo tudi precizirano, kako postopati s poljsko in težko artiljerijo in s trenom.

Na podlagi gorenejega akta so izdali armijski komandanti odredbe svojim divizijskim komandantom z označbo smeri njihovega umikanja in zavarovanja umika ostalih delov cele vojske. Dne 16. novembra se je modificirala ta naredba Vrhovne komande z ozirom na dejanski stan na sestanku armijskih komandantov vojvode Z. Mišića, vojvode Stepe Stepanovića, generala Pavla Juršića-Sturma in generala Mihajla Živkovića. Obravnavalo se je obupno stanje vojske, ki je strašno trpela radi različnih neprilik, kakor pomanjkanje hrane, trena razrušenih komunikacij, silen mraz, raztrgano odelo in obutve skrajna iznemoglost ljudi, kakor živine, povzročenih po neprestanih borbah in premikanjih, pomanjkanje sleherne hrane v smerah umika. Med 12. in 15. uro je prejel komandant prve armije brzojavko s Cetinji, da smatra Nemčija glasom uradnega komuniqueja, da je doseglja svoj cilj in

da prekine operacije proti Srbiji, ker je že dovoli uspešno podprla zaveznike Bolgare in Turke. Glasom radio brzojavke iz Lijona je bil poslan tudi znanen del nemške vojske že od Skoplja na srednji Dunav. Te vesti so potrjevali i pribežniki, katere je ujela Dunavska divizija. Poročali so namreč o govorjenju Bosancev v Skoplju, »da v par dneh odrinejo iz Srbije, ker Rusi močno prodirajo.« Končno so javili še trije Arnavti, rodem iz Peči, da vračajoči se iz Mitrovice niso nikjer zapazili znatnejših sovražnikovih čet razven malih patrol. Z ozirom na te vesti je smatral komandant potrebno javiti armiji, da se je situacija znatno izpremenila in da je potreba ponovno sklicati na posvet še istega dne ostale komandante in načelnike njihovih štabov. Namen sestanka naj bi bil na temelju gorenjih dokaj zanesljivih vesti, najti nov izhod iz točasne mučne situacije z grupiranjem sil, s katerimi je moči razpolagati in prehodom v ofenzivo v smeri proti Mitrovici.

Tako so se še istega popoldne zbrali znova vojvode in generali in na osnovi prečiščenih naredb sklenili: 1. Ustaviti izvršenje ukazov konfe-

no, ne gospodarsko — in bo zaklila ta vojska isto na sever, na vzhod in zahod.

To vse se bo izpolnilo le z Vašo pomočjo. Bodočnost je v Vaših rokah, v rokah širokih mase jugoslovenskih, katerih imenu govore danes korupcionisti, tatovi in roparji državnega imetja, šarlatani in politični komedijanti.

Na prvi Vidovdan je padlo na Kosovem polju slavno srbsko carstvo v turško večstoletno robstvo, da vstane zopet v zmaji in slavi.

Na drugi Vidovdan je razpadlo za večno gnilo avstrijsko carstvo po atentatu v Sarajevu.

Na tretji Vidovdan si je dala naša država Ustavo.

Na četrti Vidovdan bo vstala orjunaška vojska in vrgla v prah sovražne jugoslovenskega naroda in države.

Če Vaša kri ni voda in Vaše mišice niso mrtvo meso, tedaj se boste dvignili tisoč in oklenili našega orjunaškega prapora in trda dela vajena kmečka in delavska pest bo z nami vred kovala meč kralja Matjaža, s katerim si priborimo pot do zmage in svobode.

Živela orjunaška Jugoslavija!
Živela Orjuna v Hotinji vasi!

Njegovim besedam je sledilo navdušeno pritrdjevanje zbrane množice. Nato je povzel besedo oblatni odborik br. dr. Fran Irgolič, ki je pozdravil navdušene kakor sledi:

Junaki, boreci! Vse, kar sovražni Orjuna, je poskušalo preprečiti razvijanje prapora v Hotinji vasi, toda brez uspeha. Zastava je že razvita in bo vihrala v otuškem polju ter zbiralala okoli sebe v prvi vrsti mlado generacijo. Konservativci, zastupljeni po partijskih voditeljih, niso za nas in bi bilo škoda izgubljati čas, če zastarele še avstrijskantske elemente spravljati v naše vrste. Novi prapor pozdravlja današnje dve prapora. Temu je kriva ona vladna klika, ki protizakonito in zgolj iz strahu pred kaznijo ki pride zanj, preganja Orjuna. Na zahtevo Italije je dosegel zunanji minister razpust Orjun v ljubljanski oblasti. Hotelo se mu je tudi praporov, toda teh za krivonosce ni pač za nas in ne bo dolgo, da bodo vsi naši prapori zopet vihrali v strah in trepet vseh naših avstrijskantov in cilindrov. Vkljub preganjanju hitimo proti cilju in prva zmaga nad avstrijskimi žandarji, katerih se vlastodržci poslužujejo, je Krani Tam in Orjuna pokazala, da je vladni aparat pretrhel, da bi zamogel zabraniti organizirani nastop naših čet. Krani je pokazal, da ni sila ne doma in ne v tujini, ki bi

naš zamogla zatreti, zato pa je tudi naša volja trdnjša, kot kdaj. Ne bomo se več nikogar in gremo lunaske naprej do končne zmage. Vi Hotinčani in vsi Orjunaši na Dravskem polju pa vedite, da za vami stoji cela Orjuna, ki gleda na vas in na vaš prapor z zadoščenjem in ponosom. Odločno in pogumno širite orjunaško idejo naprej preko vseh zaprek!

Zopet je sledilo navdušeno pritrdjevanje njegovim besedam.

Za njim je pozdravil navdušeno predvsem pa brate v Hotinji vasi brat Zmago Konečnik, v imenu sosednih kmečkih Orjun ptujskega polja, predvsem pa Orjune v Račjem-Podovu, ki je bila matica Orjune v Hotinji vasi in ki je prehitela svojo matico ter se postavila po najkrajšem času ostanka že s svojim praporom. Temu ledemu vzhledu naj sledijo vse vasi ptujskega polja in ko bodo tisoč in tisoč kmečkega naroda zbrani okoli orjunaških praporov, se bodo vzdignili in dobojevali z Orjuno že tisoč let zahtevano »Staro pravdo«.

Ves ta čas je neprestano bilo kakor iz škafe, toda Orjunaši premočeni do kože so vztrajali in tem raie vztrajali, ker se je pri zadnjih besedah brata Konečnika pripeljal z avtomobilom iz Ljubljane težko pričakovani brat

veliki čelnik Marko,

kateriga so navdušili sprejeli z velikimskimi navdušenjem, ga vzdignili na ramena in poneli na tribuno, na kar je brat Marko spregovoril kratko in jedrnat:

Mi smo tu in ostanemo. Mi nismo razpuščeni, ker naše ideje nihče razpuščati ne more. Oni razpuščajo, a mi rastemo. Dvignite novi prapor in zakličite: Orjuna maršira, a Vas je stah. Držite disciplino bratje in verujte v zmago! Zdrava Orjuna!

S orihodom brata Marka je dobila svečanost najlepši zaključek. Sledila je na to animirana zabava v gostilni Primec in pri bratu Klascu. Nalivji še tudi popoldne niso prenehali in tako ni moglo priti v Hotinjo vas še 80 Orjunašev, ki so bili na potu z avtomobili in ki so imeli na preplavljeni cesti efekt.

Vsa proslava se je mirno končala brez najmanjšega incidenta in potrdila orjunaško zagotovilo, da se ne bo navzlic vsemu hujšanju klerikalcev zgodil niti najmanjši incident. Pokazala na je tudi, da je Orjuna odločna na svoji poti in da se ne da ustavljati niti po vremenjskih katastrofah, niti po najpogostejših zakulisnih intrigah njenih sovražnikov, ki čutijo, da se jim rušijo tla pod nogami.

I. V.

Kaj imaš od tega?

Taka in enaka vprašanja stavi mi marsikdo z ozirom na to, da odkrito izpovedujem idejo Jugoslovenskega nacionalizma in da sem še vedno — kljub formalnemu razpustu — Orjuna — član iste. Kaj imate od tega, da se tako ženete za Orjuna. Ko bi me spraševali to samo stari ljudje, kateri morda našega pokreta ne razumejo, ne bi na to sploh reagiral. Toda med temi »kaj imaš od tega« so tudi sinovi znanih naprednjakov, celo aktivni člani Sokola. Zato naj samo na kratko odgovorim: Z ozirom na tozadevno pripombo g. R. ml. ne morem se

ubraniti utisa, da on ni član »Jugoslovenskega Sokola« in ni bil v Pragi radi ideje, ki jo Sokol prodajal, ampak samo za to, ker — po njegovih nazorih — mora imeti nekaj od tega! Tudi se njegovi nazor, kakor tudi ne nazorji njemu enakih nikakor ne ujemajo z naukom dr. Miroslava Tyrša: »Ne čast! — ne slave...« Istotako lahko smatra — ne samo jaz — ampak vsak, ki ima kolikšna značaja, da je on član SDS le za to, ker mu — po njegovih nazorih — mora nekaj nesti! Vzemimo pa to vprašanje vseeno malo iz drugega vidika. Oče 3, 6, 8 otrok naj si

postavi vprašanje, kaj imam od tega, da jih vzdržujem, mar ne bi bilo bolje, da denar sam uporabim? Kam bi prišla na ta način in po tej morali družina, narod, država? Ali bi bilo potem na svetu življenje sploh mogoče? Da gospodje, »kaj imaš od tega«? ravno radi tega je Orjuna potrebna, da bo vso navlaško, ki dela samo za to, ker hoče imeti nekaj od tega, ne upoštevajoč interesov splošnosti — temeljito iztrebila. Zato naj si nikar nihče ne zgoda ne dela iluzij radi formalnega razpusta naše organizacije, kajti

Razgnani — rastemo!

Končno so vendar gospodje Bodrero, Korošec in Radić viribus unitis dosegli svoj uspeh. V resnici efemerem, ali v bistvu prvi očitni zajednički uspeh.

Z upornimi in neprestanimi zahtevami po razpustu Orjune so ti gospodje marširali po raznih potih k istemu cilju in molče obnovili staro avstro-ogrsko in po klerikalnem Rimu z apostolskim blagoslovom blagoslovljeno ter posvečeno zvezo proti slovanskemu prestiju na Balkanu. Po tem uspehu bodo oni pristopili polagoma ali sigurno k uresničevanju njihovih idealov, ki so bili začrtani v programu tega starega saveza.

Široka idealistična zasnova slovanske vzajemnosti in konkretna politika jugoslovenskega edinstva so bila dejstva, ki so jih smatrali že od nekdaj tako na rimskem Kvirinalu in v Vatikanu, kakor na dunajskem Ballplatzu, za najnevarnejše pokrete nepreglednega oceana neprebujenih in še ne dovolj zavednih slovanskih mas, ki bi bile urejene in organizirane v svobodnih lastnih državah prežetih duha rasne vzajemnosti slovansva, zmnožne temeljito izpremeniti historični razvoj razmer na evropskem kontinentu. Saj je bil rodil že v davni prošlosti fevdalni meč papeških pomočnikov vojsko križarjev, ne samo za tako imenovano osvobodjenje Kristovega groba (v smeri Drang nach Osten, v kateri je devet stoletij pozneje bila projektirana bagdadaska železnica), nego tudi za uničenje svobode in neodvisnosti krščanskih slovanskih držav in to celo katoliške Češke, Poliske, Hrvatske (kjerse je latinski sacro egoizmo lepo odražal v okupaciji Zadra, po križarjih na račun beneških trgovcev!). Pri tem pa ni potreba niti omenjati nedavne napade na pravoslavno Rusijo, Srbijo, Črno goro in to v raznih trenutkih in v različnih zvezah. Vedno na z enim namenom, da nas nagradijo za to, ker smo bili proti navalu turškega Istoka toliko slavni, antiumulare christianitas!

Sicer pa, čemu bi navajali te resne internacionalne probleme s katerimi se bavijo samo ministri zunanjih poslov drugih držav z malenkostnimi uslugami gospoda ministra zunanjih poslov naše SHS na pram njemu tako dragemu sosedu in zavezniku.

V ostalem g. Bodrero ni niti toliko zahteval. Razpust Orjuna — in to samo ljubljanske oblasti, katera leži v neposredni bližini meje med Istro, Gorico, Trstom in Reko, ki še oklevala postati končno popolnoma italijanska in ki se pri upiranju proti nasilni latinizaciji slovanskega zasužnjene prebivalstva,

razpuščena je samo Orjuna — nismo pa razpuščeni Orjunaši! Kakor se niso vprašali veliki Heroji, ki so dali življenje za osvobodjenje, niti oni, ki so trpeli v ječah, dalje naši duševni veličani — Prešeren, Cankar, Gregorčič itd., »kaj imamo od tega?«, tako se tudi pravi Orjunaš ne vpraša, kaj ima od tega, da je pri Orjuni, ampak on je — kot pravi idealist vedno pripravljen za to idejo dati tudi življenje! Člani naše organizacije so tudi že mnogi to dejansko dokazali. Zato je tudi sedanjí razpust samo olje v ogenj!

I. I. B.

opirajo tudi na Orjuna. Pod budnimi pogledi slovenskih Orjunašev, organiziranih v 63 enodušnih organizacijah in preko 100 krajevnih talnih zaupništvih ni bilo mogoče povsem svobodno preganjati in nekanovano pobirati naše zaslužene brate in izvaliti temne načrte segajoče preko meje. Zbog dela teh Orjun ni bilo mogoče prijeti neovirano operirati vzdolž naše zapadne meje, kakor je to sicer mogoče vzdolž južnih meja s črnogorskimi odmetniki, ki so jih pošiljali iz Gage, z albanskimi kačakli in bolgarskimi komitskimi trokami in še globlje v zaledje po Makedoniji, Sandžaku, Črni gori, Hercegovini. Ni bilo mogoče započeti tudi s prikrito akcijo kakih prebujenih Madžarov, ki so imeli eventualno priliko sodelovati tudi pri prediranju nasipov v Vojvodini. Lepo je vse zastavljeno že tudi na dalmatinski obali, kjer skrb za vse potrebno italijanski kapital in fašistovske delovne moči, ki se s perfidnimi netunskimi konvencijami sistematično zajedajo v naše primorske kraje, pod okriljem izjemno nazilive državne policije, kateri je na naistrojem povelju gospoda ministra notranjih del ukazano tudi čuvanje čožotiskih ribiških bark, pušskih trgovskih trabakul, tovarov cementa in mogočnih električnih central z njihovimi, afiliranimi industrijskimi podjetji.

Gospod Bodrero tudi ni potreba prav mnogo zahtevali. Kajti končno njegovi notranji in zunanji zavezniki zavestno ali nezavestno pomagajo za dobro lirsko plačo ali zastoni, z vsemi silami pri izvaljanju izborna premišljenih načrtov za popolno obkroženje naše države s krogom peklenjskih akcij, ki nimajo na videz med seboi ničesar skupnega. Vse skupaj pa so le vendar večje uravnane po nekem gotovem sistemu pospeševanja notranjega razkroja naše države in narodne celice, ki bi omogočil v gotovem momentu g. Mussoliniju, da bi izrazil kako povolno evropsko priliko in prešel k uresničevanju njegovega imperialističnega programa na Balkanu in ob Jadranu, kjer so edini pogoj za obnovitev Rimskega cesarstva okoli Sredozemskega bazena.

Za doseglo tako velikih ciljev ni latinska makiavelistična diplomacija baš izbirična pri zbiranju sredstev. Atentat na Hadži Popovića, ustanovitve in podpredsednika bitolske Orjune, poizkus beza atentatorske trojke preko Albanije v Italijo, upadi arnavtskih kačakov oboroženimi z italijanskimi lahkim karabinkami, obnovljena in ojačena akcija črnogorskih odmetnikov,

opremljenih z laško vojno opremo, špijonaža na mejah Slovenije, osnivanje fašistovskih delavskih organizacij po dalmatinskih cementnih tovarnah in bosanskih parnih žagah, silno nakupovanje zemljišč po strateško važnih postojankah vzdolž jadranske obale, otvoritve novih kamolomov za cementno tubino na prostorih, ki so edina baza za težko artilerijo, po vzoru Nemcev v Franciji pred pričetkom svetovne vojne, kretanje Prebujenih Madžarov po Vojvodini, psevdokomunistična od neke en mase finančno podpirana in podvojena delavnost so dejstva, ki jih naša uradna politika ne mara zapaziti, kakor tudi ne naša policija. Naravnost divno pa se skladajo z zmešanimi pojmi Stipice Radića, ki glumi nekak bes profl Italiji in gode delatoč se seliaško bedastega, nekak sumljivo pešem o nekakem »muzikalnem kvartetu z Bolzari«, kakor Solon o Salamini, slavi junaške podvize separatističnega izključno srbofskega Hrvatskega Sokola, v katerem so koncentrirali vse svoje moči bivši umirovljeni avstrijski oficirji in madžarski huzarji. Vse to se sklada tudi v božanski harmoniji z evharistično pastirsko besedo sarajevskega nadškofa Šariča in z zlet papeževke internacionalne organizacije, Koroševih telovadcev in končno, s skupnim iuršem vse te pisane družine na Orjuna, kot edino organizacijo, ki budno zasleduje vse te pojave in ki s povsodi enakim samozatajevanjem njenih članov poblaia vseh mejah niti tak drage države vse zgoraj navedene nevarnosti s a m a in brez pomoči kogarkoli ter onemogočuje velikemu mostru Mussoliniju izvedbo njegovih demonsko zapletenih načrtov, kateri slone na izrabljanju plemenskega separatizma v tej blaženi zemlji, križarske vojske klerikalnega Rima in izdajalske kame Makedonsvjuočih, fašistovskih teženi Prebujenih Madžarov, diktatora Pangalos in arnavtskih kačakov iz gostoljubne zemlje Ahmed beg Zoga.

A g. Bodrero sam tudi ne zahteva mnogo.

Gospod minister za zunanje zadeve kraljevine SHS mu radi tega tudi vrlo rad priznava njegove malenkostne in skromne zahteve, radi katerih g. Ninčič že nekaj mesecev, živavo zahteva od ministrskega sveta razpust Orjune. Vendar ne cele, kajti trenutno to še ni potreba no za vzdrževanje dobrih odnosov z Italijo. Pač na se mora Orjuna v obmejni ljubljanski oblasti zatreti. Niti g. Radić, niti g. Korošec nimajo posebnih zahtev. Tudi oni priznavajo to državo in jo cenijo, toda še le po razpustu Orjune, ki jim je edino na potu, da se ne morejo okleniti te države z vsem srcem in dušo.

Gospod minister notranjih del SHS, je moral tako upoštevati te splošne tene želje že vsled dolžne zvestobe do zaveznikov, tako notranjih, kakor zunanjih. Radi tega je g. Maksimović jedva pričakoval ugodne prilike, da iskoristi incident, katerega bo po čudnem naključju izzvala ljubljanska policija. Z njim ustreza svojemu tovarišu on. Ninčič formalno in direktno, a ostalim mimogrede ter indirektno.

In res poročajo novine, da je imel včeraj, dne 27. julija 1926 točno ob 12. uri gospod veliki župan ljubljanske oblasti to posebno srečo in čast prejeti odlok o razpustu Or-

rence komandantov armij izdanih jutraj, 2. Obvestiti takoj divizijske komandante, da prično pripravljati trupe za ofenzivo, pregrupacijo in preformiranje pešadijskih edinic. 3. Poslati takoj konjeniške izvidniške patrle pred fronto vseh armij. Komanda II. armije pa mora čim preje doseči zvezo s četami novih oblasti in poizvedeti o stanju pri Djakovici. 4. Čakati na skupni odlok vseh armijskih komandantov.

Na osnovi teh odlokov je armijski komandant I. armije vojvoda Mišić, pripravil načrt ofenzive in ukazal podrejenim divizijskim komandantom pripraviti vse za ofenzivo. Ta ukaz je odteknil i na ulici ter util zbeganim masam naroda vero, da bo skoro končano trpljenje umikanja.

Ko so se sledečega jutra zopet zbrali armijski komandanti je bilo njihovo razpoloženje za ofenzivo že dokaj upadlo. Mišljenja so se razdelila. Naiveč sta izpremenila položaj poročila komandanta Moravske

divizije II. poziva, da bo moral zapustiti še v teku dneva položaje pri Djakovici in komandanta Šumadijske divizije I. poziva, da je nepriljetni napadel Timoško divizijo II. poziva in da se XIII. polk umika v neredu.

Seja armijskih komandantov je bila zelo burna. Ponovila se je cela scena narodne pesmi, ko so srbski knezi delili carstvo in se »hoteli z zlatimi noži poklati«. Padale so prav ostre besede in pojavili so se v rokah celo revolveri. Končno je prešel sivolasi vojvoda Stepa Stepanović na stran generalov protivnikov ofenzive in prepustil vojvodi Mišiću, da sam izvede ofenzivo pod takimi prilikami. Sklenjeno je bilo nadaljevati umikanje preko Črne gore in izvršenje dopoldanske naredbe z dne 16. novembra.

Računski stroji.

THE REX CO., Ljubljana.

Z. M. K. KRIMSKI:

ORJUNAŠ — RAZPUŠČENE ORJUNE KRALJU PETRU VELIKEMU OSVOBODITELJU

ob odkritju spomenika v Kranju 1. avgusta 1926.

Vsi so prišli, samo njih ni bilo k Tebi ob odkritju spomenik ki jim je srcé najbolj žarilo, ki so se in se borili bodo kakor lev za naroda svobodo, kojim vzor si, borec-mučenik...!

Mesto njih ob spomeniku stali pa so oni smehljajočih lic, ki med vojno brate so izdali, ki sovražne zvali so nad Srbe, klicajoč jim: »Srbe vse na vrbel« so li zabili že gnjusni klice...?

Vsi so prišli, samo njih ni bilo k Tebi ob odkritju spomenik, ki jim je srcé najbolj žarilo, ki so se in se borili bodo kakor lev za naroda svobodo kojim vzor si, borec-kralj-vodnik...!

Njim dostoj z orožjem so zaprli, zabranili prapore in kroji, oni, ki bi narodnost zatrli radi, v kojih žilah se pretaka polzeva vsa mrzla kri in čaka, da nas stre sovražnikov nebroi...!

Vsi so prišli, samo njih ni bilo k Tebi ob odkritju spomenik, ki jim je srcé najbolj žarilo: pa so le prišli — od daleč stali venec vrgli Tebi so v zahvali, da si bil Ti narodu rešnik...!

Le zaman so jim dostoj zaprli — z bajonet, puškami, lažmi... kar naenkrat pred seboi zazrli so na slavnostnem prostoru one silne orjunaške bataljone — ki junaško smrti zro v oči...!

Črna prapora med njimi tudi kljub zabrani vzrastla sta iz tal in pa znaki orjunaških erudi... in orožniki so navalili dvakrat, da bi prapora vgrabili, pa zaman je bil njihov naval...!

In iz orjunaških nrs v širini je oril navdušenja vihar zvestih sinov — kralju, domovini...! Ko se narod, v težkih dneh pre-

skusen, klicel je Orjuni ves navdušen — njim je to drugačen bil vihar...!

Blisknilo jim na oči je deistvo in grmelo jim je na uho — da zaman njihovo je zlodejstvo: da Orjuna bi zato zatrli, da sovragom pot bi sem odprli — ker iz ljudstva sile ni rastlo...!!!

Kaj, če so Orjuna razpuščili, kot velevala je politika kri onih, ki državo so vodili... a Orjuna bo naprej živeła, rastla v grozo, s strahom bo prevzela

one, ki imajo mrzlo, kri...!!!

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko cikorijo

domači izdelek.

june. G. dr. Baltič je pričel dokaj veselo z izvrševanjem. Zapečatili so prostore naših organizacij in ljubljanski oblasti in z njimi tudi redakcijo »Orjuna«, našega glasnika v slovenščini. Proglasila je zaplenjena imetja Orjuna in — državnih zastav.

Torej celo naše državne zastave naj zaseže — naša policija! Grohot se bo general Bodrero, ko bo videl v svojem beogradskem kabinetu ta na tako lahek način pridobljeni plen. Tudi signor Mussolini si ne bo mogel kaj, da ne stoji pred fotoaparatom italijanskega tiska v pozici diktatorja. Cela Italija pa bo osvojena težke more zaklicala svoj fašistovski: »Eja, eja, alala...« Og. Radić in Korošec koprni blaženosti. Izmenjavale se bodo medsebojne čestitke. Sai peljejo vse poti v Rim.

V državni ustavi SHS, kateri pravimo tudi Vidovdanška ustava, se glasi čl. 13.: »Tisk je prost.« Vendar ni to prav nič oviralo gospoda ministra notranjih zadev, da ne bi zaprl prostorov redakcije in ustavil izhajanje našega glasila. Tako kapitulacijo je zahtevala dvakrat močnejša Avstrija, ali mala Srbija ni tega sporela!

Ta kapitulacija pred kobariškimi in paki pomeni le kapitulacijo nekega nenaravnega, bolnega in nesposobnega režima. To je predaja lažnih gnile skrajno pokvarjene in korupcijske politike sporazuma SHS.

To ni kapitulacija Jugoslavije! Za nas Orjunaše ne znači ta iluzorna odredba, kot kontrolna šikana

laška vsemogočnosti, odobrene po jezuitskih željah političnega šarlatana Radića, kateri se la mogoča le prelevil prav ob 12. uri — in prečesil tega z. Antona Korošca, ki si je morda izprašal vesti in sklenil obolišanje, za nas za Orjuna. Vsa te tako skrbno pripravljene odredbe ne pomenijo nič, prav nič! Ne samo to! Vsi gospodje, ki se bavijo »politiko« in ki so imeli priliko »sodelovati« v tej kampanji proti Orjuni, naj vedo, da se mi ne plašimo šikanacij.

Nas ne morete nikoli in z ničemer iznenaditi, kakor nas niste s poslednjim programom presenetili. Mi smo povsod in vemo vse! Vajeni vseh sredstev smo pronicali v zadnji Vaš urad, da smo sedaj pripravili na vse. Naši člani se znaio boriti. V uniformi, da jih zamore nasprotnik poznati, ali pa tudi brez nje, da lažje spoznajo sovražnika. V moški roki z razvito zastavo Jugoslovenstva, ali pa s tem svetim simbolom v poštenem srcu in zdravem razumu. Orjunaši bodo nadaljevali boj za Ideje za katere so padli njihovi najboljši tovariši. Neustrašeno in brez oklevanja. Ni je sile, ki bi zaustavila naš orlunaškega poleta in spomina na žrtve jugoslovenske mladine.

Končna zmaga bo samo naša. Zmaga Orjuna pa bo zmaga Jugoslavije.

Razpuščenji sa krepijo v globokino, v širino in višino. — Orjuna, Zdravo!

Dr. Ljubo Leontić.

predsednik Glavnega odbora in Direktorja razpuščenih in nerazpuščenih Orjuna.

Naš pokret.

Spor »Vidovdan«-»Pobeda« je likvidiran in sta podali obe redakciji izjavi, v katerih preključeta obojestranske napade, nastale radi neljubega sporazuma.

Orjunaši! Nosite orlunaške znake, ki tako bodoje nekatere, da bi radi prepovedali nošenje še teh simbolov razpuščene Orjuna, ki označujejo borce za Jugoslovenstvo.

Orjuna na Hrvatskem je pričela z zelo intenzivnim delovanjem. Vrše se mnogi javni zbori in sestanki, ki dokazujejo, da se je pričela rušiti kula radičeve laži politike Orjuna je po Vidovem v Ljubljani nastopila nevzdržno svojo začrtano pot. Do sedaj so zasejane klice naše velike Ideje v Krašini, Brodu ob Kolbi, na Gorskem kotarju Pakracu, Požegli, Gospiću in Vukovariju. Osobito marljivo delajo zagrebški akademiki pod vodstvom svojega pred-

sednika Svobode. Naša slovenska akademska omladina pa je tako zanikerno malomarna, da človeka boli srce, ko jo gleda v njeni lagodnosti podeželskih filistrov s petimi križi.

V Primoštenu v Primorju je ustanovljenih deset orlunaških poverjeništev. Člani se rekrutirajo vsi iz vrst seljakov, ki se oklepajo Orjuna z največjim oduševljenjem, ker čutijo, da je samo pod njenimi državnimi prapori spas nacije.

Podpredsednik Direktorja brat Niko Bartulović je obolel. Želimu iskreno, da bi čim prej okreval in zopet posegel s svojo močno roko v naš pokret, ki vedno boli potrebuje močnih in jakih voditeljev.

Kongres Orjuna bo določen na prihodnji seji Glavnega odbora, ki se bo vršila meseca septembra. Vršil se pa bo na Vidovdan 1. 1927.

Kronika.

IZJAVA. Ker smo izvedeli, da se vrše nekeke disciplinarne preiskave proti nekaterim poštenim in starim preizkušenim nacionalistom — policijskim stražnikom — izjavlamo, da dosti se ni nihče od njih stal z Orjuno v kakršnikoli tesnejši stikih. Edini policist, s katerim smo imeli ožje zveze je bil komandant policijskih stražnikov in bivši dobovolec Butković, ki nam je podal pismene podatke, v katerih je navedel očitke proti gospodom policijskim uslužbencem Dobrovščku, Gerziniću in Mlekoviću. To-hko pristojnim krogom ad informandum!

B. Z.:

FOK. PREDSEDNIKU ŠKOFJE-LOŠKE ORJUNE!

(Ob obletnici njegove nesrečne smrti.)

Pred kratkim je preteklo eno leto odkar si nas zapustil in odšel tja odkoder ni več vrnitve!

Sedaj ko Te ni več, so spoznali škofiološki Orjunaši in Sokoli, kaj si jim bil Ti vse. Bil si duša vsega nacionalnega delovanja v nedavno še tako črni Škofji Loki!

Od slavnega 29. oktobra 1918. na do svojega zadnjega trenutka si deloval neumorno na sokolskem polju kot starosta škofiološkega Sokola, kateremu si pred štirimi leti odvarjal njegov lastni dom.

Ko pa se je v tem gnezdu klerikalizma ustanovila na Tvojo pobudo naša Orjuna, si se z vso gorečnostjo oklenil naše ideje, zavedajoč se, da je ona pelje do končne zmagave. V večnem spominu mi ostane trenutek, ko si s ponosom razvijal

V Dubrovniku je, pred kratkim zgorela poznana radičevska tiskarna, v kateri je izhajalo do nedavnega radičevsko časopisje, ki je z vso silo napadalo jugoslovenske nacionaliste.

Jeseniškim delavcem je posvetilo daljši članek beograjsko »Vreme«, v katerem se čudi nacionalni zavesti tega delavstva in povprašuje, kje je iskati povoda temu. Na to vprašanje odgovarjamo mi v prvi vrsti v jeseniškem »Sokolu« in v nemali meri pa tudi v Orjuni. Škoda je samo to, da ni »Vreme« navedlo tudi, kako plačuje domovina to rodoljubje tem delavcem, ki so

iz daleka šlutili, da boš Ti prvi, ki prapor škofiološke Orjuna, ne da bi ga bo ta prapor spremljal na zadnji poti. Tudi nisi šlutil, da bo moral tisti prapor z belega dne v osrčje naših gora, ker tako hočejo oni, ki imajo danes v rokah oblast nad to zemljo, ker tako hočejo oni, ki so še pred leti prenevali slavospeve možem, radi katerih si Ti moral pretrpeti vse muke vojnega ujetništva!

Ne bo Te v krogu Tvojih četnikov, ko bomo velikemu mučitelju dela našega naroda povračali milo za drago. Sami, brez Tebe bomo morali izvršiti to, na kar si nas opominjal in vzpodbujal še malo časa predno Te ni kruta usoda iztrgala iz naše srede!

Ti spiš v svobodni, domači zemlji kot si vedno želel in ni Ti treba gledati sramote in ponižanj jugoslovenskega naroda, katerega si tolikanj ljubil. Tvoj duh pa je z nami in nas bo spremljal, ko bomo šli po začrtani poti do končne zmagave!

Večnaja Ti pamiat!

pri vsem svojem nacionalizmu vedno grdo zapostavljeni in izročeni raznim nemškutarskim uradnikom in moštrinom na milost ter nemilost.

»Samouprava« je zopet nadaljevala svoja brezvestna dva koloni dolga razmišljanja o pravih vzrokih razpusta Orjuna. Pri tem je hlinavsko zavila h koncu očij in vzdihnila, da so med deli ljubljanske Orjune čini, ki bi jih bilo potreba še razčistiti. Orjuna hladno sprejema ta pobožno farizejski vzdih najčrnejših med črnimi, ki priča samo o pobožnih željah srnovskih častnih in finančnih podpornikov. Ako je kdo v tej zemlji, ki se mora plašiti preiskav, potem je to gospoda bližnja okolici »Samouprave«, ki naj bo uverjena, da še niso pozabljeni protokoli o separatnem miru, še ni opran solunski škandal, krfska spijonaža je še vedno nepolastljena, povzročitelji krvavega dijaškega mitinga so še vedno nekažnovani. O aferah po osvojenju pa zaenkrat še niti ne govorimo, ker jih je vse to preveč! Hinc niger est... je lepo doneča fraza in nevarno orožje, biti pa ne sme izgovorjena po črnih vitezi radikalne vojske, ki ji je namen in cilj doseči oblast na makar preko naroda in Krone.

Jeglič, škof so se povrnil iz Amerike in popisujejo sedaj svoje spomine iz tega romanja z njihovo priznano zgovornostjo. V brezmejnem prijateljstvu do Orjunašev niso mogli pozabiti celo v lepi kabini 280 m dolge in 27 m široke ladje »Olympike« na te izmisljene ovčice in so videli v Ameriki neke njihove kolege. Z jezuitsko zvitostjo pa pri tem častiti mož pišejo:

»Procesijo so nameravali nanesti, zmešati in oskruniti ameriški Orjunci, toda niso mogli, ker so naša prostost branili in varovali policisti in volaki.«

Prečastiti gospod knezoškof! Stari ste dovoli in pisali tudi niste še premalo, da bi ne šlutili, kaj bo v tem vašem stavku čitala sleherni brunna vaša ovčica, ki bo odšel trdno uverjena, da Orjunaši ne šravfamo samo prstov, požigamo hiš in razgrajamo po lokalih, nego razbijamo kakor aldi procesije in skrunimo službo božjo. Koliko je na tem resnice veste vi sami najbolje, ker bi nas sicer že davno stavili pred sodišče in v kriminalni radi motenja vere. In vendar impunitate tako prikriti Orjuni taka dejanja, ki jih ne misli učiniti nikdar niti v sanjah. Ali je to pošteno Prevzvišeni knezoškof in v skladu z veličino naukov Onega, ki ga tudi vi nadomestujete.

Služba blaginčarka v kaki trgovini ali restavraciji bi prevzela rade volje absolventka meščanske in tehnične šole za ženska ročna dela. — Enako išče službe izučena prodajalka za trgovino z mešanim blagom.

Prestolonaslednika Petra je ob prihodu v Kaštel Kambelovac pozdravila tudi Orjuna. Izgleda, da gotovi krogi uvidevajo nezmisljivosti svojega divjanja proti rodoljubni organizaciji jugoslovenskih nacionalistov. Morda dotični krogi celo računajo na to, da se bodo šele po vstopu prestolonaslednika v našo javnost razmere izpremenile. V tem pa se močno varajo, ker so strune že sedaj toliko napete, da je pričakovati vsak hip trenutek, ko bo minula nekdanja vdanost širokih narodnih mas in zavrela kri vsem starim preizkušenim borcem, da bodo stali proti vsem ogroževalcem svobode in samostojnosti naše zemlje.

Torkove laži častitega »Slovenca«. Ni ga bilo poleg šefa italijanskega generalnega štaba bitja pod solncem božjim, ki ne bi bolj želel razpusta Orjuna, nego blaženi »Slovenec«. Mislili smo, da bo z njenim razpustom odlegel gospodi in da bo posvetila svojo pozornost kakih hvaležnejši strani, nego je Orjuna. Motili pa smo se temeljito, ker je poslej »Slovenec« svoje napade na Orjunaše le še bolj okrepil in pojačal, da z njimi vznemirja pošteno slovensko ljudstvo, ki že itak tem kljukcem dosti več ne veruje. Tako je prinesel torkov »Slovenec« lažljivo poročilo, da so Orjunaši v Grajski kleti upili in da so razpuščenji Orjunaši premikastili nekega mirnega človeka, ki je imel samo to napako, da je vnil »auf biks Orjuna«. Licemersko se obrača ta škofov list na oblasti z zahtevo, da energično napravijo konec izživljanju razpuščenih Orjunašev, ki se

drznejo še nadalje provocirati v uniformah mirne državljanke. Stvar oblasti je, da po svoji uvidevnosti upošteva ta obupni apel od strahu umirajočih »Slovenčevcev«. Orjuna pa bo s svoje strani tudi potrebno ukrenila, da se bo kmalu končalo zabavanje uniformiranih zlikovcev, ki so nosili po ljubljanskih ulicah veterinarske, jugschilcovske in ukradeno kopirane uniforme. Želela pa bi tudi, da bi gospodje, ki pošiljajo izza todljih poslanskih foteljev proti njej povsem nedolžne in gladne žandarje ter policaje sami blagovolili iz delanj, ne samo s peresi priboriti v boju z njo »spoštovanje zakona in avtoriteto državi«.

Zakaj naroča plačila natakarija pri »Slonu« jedila v kuhinji v nemškem jeziku tako glasno, da čujejo to gostje na vrtu ter obsolajo to postopanje kot nepremišljeno izživljanje.

Kako je smatrati to, da pri tvrdki Zalta in Žilič še ni odstranjen iz izložbe nemški lepak, o kojem smo pisali v prejšnji »Orjuni«. Ako nima navedena trgovina uslužbenca, ki bi bil sposoben predstaviti lepak v slovenščino, če že hoče delati reklamo — ji »prestavimo« lepak sami.

Pri ruvanju žandarjev z Orjunaši v Kranju se je posrečilo nekemu orožniku strgati s prapora črno vrstico, ki jo je prav prikrito spravil v žep — morda v spomin na »lunaško« borbo z Orjunaši, ali pa, da si zašije z njo svoje raztrgane bele rokavice.

»Delavska Politika« je tudi mislila, da mora reči katero k razpustu njej tako simpatični Orjuna in je ta čin vlade R. R. primerno njeni orientaciji zabeležila v njenih globokih stolpcih. H koncu pa je v svoji veličini stopila na prstke in se izprčila z grožnjo, da bo poleg tega obračuna državnih oblasti z Orjuno tudi ona z njene strani poravnala mnogostevilne račune, ki jih še ima Orjuna z njo. Kakor imamo sicer dovolj drugega posla, nego prepirati in meriti se z veliko pobornico za interese tlačnih delavskih mas, tako prav z veseljem pričakujemo dne, ko se bodo merili z nami, čelnoroti čeln sludi proletarski voditelji Kristanovega kova in poravnali stare račune. »Delavska Politika« rada ubira resne strune in uči druge resnosti, pri tem na obavlja sama tako smešne in neresne grožnje.

»Samouprava«, glavno glasilo radikalije je »matrala« obdolžitvah, ki so padale na račun pravih vzrokov razpusta Orjuna, potrebnim stopiti iz ozadja in izreči par besedi v zagovor breztilniški politiki našega najposobnejšega in večnega ministra zunanjih poslov. Zavedajoč se globokega ponižanja, v katerega nas je zavedel ta s svojo brezodpornostjo politiko trdi, da so neresnične vesti onih, ki trdijo, da je bila Orjuna razpuščena radi intervencije in na zahtevo Italije. Kot vzrok razpusta navaja to, da je Orjuna poleg Prešernove ulice izzvala še druge spopade in spravljala državne oblasti v težak položaj ter jim poniževala avtoriteto, ker je nastopala samolastno in preko njih. Najsi se ta konstatacija povsem razlikuje od navedbe notranjega ministra, da razpušča Orjuna samo radi Prešernove ulice, v kateri ona sploh ni sodelovala, moramo k njej pribiti še to, da smo bili Orjunaši v Sloveniji doslej še vedno kažnovani in prav pošteno, kadar smo mi res v interesu države izstopili aktivno in morebiti izzvali kak spopad. Nihče ne more očitati našim slav. sodiščem, da ni postopalo proti nam, kadar so imela le zato vzrok in pravi povod. Po nedolžnem pa se pri nas seveda ne more zapirati in pobijati ljudi, kakor morda kie v Makedoniji v volilni dobi. Deistvo je in ostane pa naša je še tako neprijetno, da je bila Orjuna razpuščena edino in samo na intervencijo Italije, ki il le nad vse neľuba kontrola, katera vrše naše obmeine organizacije napram njenim temnim načrtom. Izbeževanja »Samouprave« tega dejstva prav nič ne omiliuje in preključuje. Za to bi bil poklican samo g. zunanji minister, ki pa dosledno molči in trpi, da padajo na njegov račun najtežje obtožbe, kar se dobro zaveda, da bi sicer v službi njegovih demantiev izpregovorilo italijansko časopisje, katerega je zaenkrat naročen molk v zavdi razpusta Orjuna.

Odmev famoznega atentata na črtarjopolca V spominu je gotovo še vsem silni alarem, ki ga je vzdil-

gnil Stipica po zadnjem shodu v Stari Pazovi, kjer je bil izvršen na njegovo veledragoceno osebo nad vse nevarni napad, pri katerem bi moglo po disarientu njegovega Doma poginiti kar 400 mirotvorcev. Posumnjali smo že tedaj o resnosti tega napada s sodbjo, da bo vse skupaj samo grda potegavščina na račun tribuna lahkovernih hrvatskih seljaških mas. Sumnja nas ni varala. 1. avgusta se je vršil namreč ob 4. uri popoldne v Mitrovici poizkus z »bombo«, s katero je mislil Orjunaš Migić napasti svetlo zvezdo vodnika HSS, Pristostvovala je eksperimentu posebna komisija sestavljena iz državnega pravdnika, senata in policije. Bombo so postavili na zemljo, kraj nje na nasie ščene. Migić je zapall bombo, ki je tudi eksplozirala. Prizadejala pa ni niti najmanjši poškodbe pasji dlaki. S tem je ugodna komisija konstatirala, da bomba ni bila nevarna za veledragoceno življenje memorandista in je sklenila, da se pusti Migića na svobodo, kjer se bo moral zagovarjati radi prestopka proti varnosti življenja, ki je nastal spričo nevarnosti panike, katera bi nastala po eksploziji bombe.

Lahko Stipici! V krvi je videl plavati že 400 njegovih zvestih mirotvorcev, sedaj pa se je izkazalo, da še pasja mrcina ne bi poginila.

Diametralni sporazum v mišljenju voditeljev R. R. vlade. Čudna so naziranja gospode, ki se je zbrala okoli R. R. vlade in započela najčrnejši režim, kar jih je bila poslala usoda nad našo žalostno grudo. Na eni strani trdi patrijarh radikalije, da je Jugoslovenstvo avstrijski izum, na drugi strani pa utrjuje z vso pristojno resnostjo vožd hrvatskih kmetov, da je Jugoslovenstvo nastalo »hrog tega, ker ni mogla postati cela država Srbija«. V enem na se vendar oba skladata, da zajedno črta iz globine njunih vrlih duš Jugoslovenstvo in njegove odločne pobornike Orjunaše, ki pa se tega srda prav nič ne plašijo!

Žalostna resnica. Na zadnji skupščini v Vinici je delal med drugim Radić I sledeče:

»Nesreča je da u Beogradu vjeruje, svakom gospodskom magaracul«

Bo že v resnici držal ta izrek, ker bi drugače prav gotovo ne imeli po rupaškem eksodusu, danes v Beogradu vladajočih radičevcev.

ORJUNAŠI! Skrbite za razširjenje našega tiska med široke plasti naroda. Vzeti so nam pravico združevanja, pokažimo jim z agitacijo za naše orlunaške liste »Orjuna«, »Pobedo« in »Vidovdan«, da so zama vse njihove črne nakane in da nas ne bodo nikdar uklonili.

Dopisi.

Slovenske Konfice. Lepo zvent naslov Slovenske Konfice, ki ga nosi že nekaj mesecev tukajšnja železniška postaja. Žalibog je to ime od dne do dne manj upravičeno. Odkar je po zaslugi nekaterih tukajšnjih narodnih stebrov naša cvetoča organizacija oslabela, se dogajajo pri nas slučaj, ki jih ne moremo in ne smemo zamolčati.

Pretekli ponedeljek si je prizadevalo društvo »Männergesangsverein« iz Ptuj, ki je obiskalo »svoje konjiške somišljenike, dati našemu trgu pravo germansko lice. Izživalo se je s plavicanski in pri slovesu ni manjkalo haitanja. Da se v Filipičevi dvorani, kjer so jih napajali tukajšnji mecenji ni prepevala naša himna, si lahko mislimo.

Vsled tega obiska je oimnačen trgovec Pretnar, ki je svoi materin jezik že precej pozabil, postavil v svojo izložbo slike naših zaveznikov: bivšega nemškega, turškega, bolgarskega in avstrijskega vladarja.

Po posredovanju našega člana je navedena razstava proti večeru izginila iz izložbe.

Tudi nekaterim drugim Konjičanom se je zopet priljubil pozdrav: »Heil«, čemur pa se vsled narodne mlačnosti tukajšnjih narodnih krogov skoraj nihče več ne čudi.

Imamo n. pr. predstavnika narodnega društva, ki se »tukajšnjimi Germani« pozdravlja z intimnim »Servus« in sploh zelo rad pokaže svoje znanje nemščine. Če dopušča nadalje da se iz njekovega stanovala razlega po vsem trgu sentimentalna pesem: »Wien, Wien, nur du allein...« in to pri belem dnevu.

Kakor je delala že Vaša stara mati. bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek
k zrnati in žilni kavi, ter bo to tudi zmeraj ostal.

potem pač ne more ostati na vodilnem mestu kakor narodnega društva.

Drugi junak, tudi odlični funkcionar narodnega društva, se še danes ne more posloviti od svoje uradne avstrijske bluže, ki je propisno opremljena z distinkcijo nekdanjega avstrijskega režima. Menda samo iz usmiljenja do našega ubogega ljudstva, ki se ne more uživati v nove razmere in tako težko pričakuje povratka nekdanjih zlatih časov.

Končno naj omenimo, da ima uvodoma omenjena Filipičeva gostilna, ki je pred nedavnim časom odpovedala hrano vsem slovenskim uradnikom — dva stalna gosta, in sicer gospoda dirigenta tukajšnje banke, ki meni, da zadosti narodni dolžnosti s tem, če gre parkrat na mesec kibicirati k Sorinanu in eno gospodično učiteljico, ki bi se nam prav nič ne zamerila, če bi prosila za kako drugo mesto, ker bi se ji ne bilo treba tako eksponirati v narodnem oziru.

Sramotne razmere v vevških papirnicah.

V našem listu smo že opetovano ožigosali škandalozne nacionalne razmere v vevški papirnici, kjer vlada še vedno z absolutnim polnomočiem našim čitateljem predobro poznani Prus Selter. Apelirali smo ob tej priliki na uvidevnost lastnice vevških papirnic strogo nacionalne Ljubljanske kreditne banke, pri kateri pa nismo našli primerne razumevanja, tako da je ostal pruski režim imenovanega gospoda do sedaj popolnoma neokrnjen in razbohoten do najvišje mogočnosti. Tako se je mogel zgoditi te dni slučaj v

obratih vevške tovarne, ki kriči do neba in kaže, kako daleč je že preostalo drevo pruske vsegamočnosti našo prevdano ponižnost.

Vojaška akademija v Beogradu pošilja vsako leto svoje gojence po zemlji, da potom ekskurziji ogledujejo razne predele naše države in študirajo terenske, etnografske in gospodarske prilike. Tako si tokrat ogledujejo tudi Slovenijo in njena industrijska podjetja. V ta namen se je ravnateljstvo Vojaške akademije obrnilo že predhodno na vodstva industrijskih obratov v Sloveniji s prošnjo, da dovolijo ogled njihovih naprav. Prejelo je od vseh pozitivne odgovore in zelo vpludno laskava povabila. Samo od centralnega vodstva vevških papirnic ni bilo moči dobiti odgovora.

Pri prihodu v Ljubljano se je vodja ekskurzije, g. inž. Mirkovič, Srbljanec, obrnil takoj na pristojne kroge, da naj mu dovolijo vstop z gojenci vojaške akademije v vevško papirnico. Prejel pa ni nikakega pozitivnega odgovora. Odločen izvajati kljub temu nerazumljivemu izbegavanju program ekskurzije, je odšel vseeno z železnico v Zalog, kjer je na čakal prihajajoče goste odposlanec Vevške papirnice z molno prošnjo, da naj vojaštvo ne obišče papirnice. Močno presenečeni gojenci so začudeno motrili tega sla, niso se na dali odnati, tako da so prispeli pred portal tovarne baš v hipu, ko je sedel neki gospod močno razburjen v avto in se od-

peljal neznan kam. Po parlamentarni pred tovarniškimi portali je končno pristopil k vojaškimi akademikom eden redkih nacionalnih uradnikov tovarne in z izlavo, da prevzame vso odgovornost na svoje rame, povabil gojence k ogledu tovarne.

Jedva da so dobro prestopili drag tovarne, že jih je čakalo novo presenečenje v podobi slik ralnega trinoga cesarja Franca Jožeta, prestolonaslednika Franca Ferdinanda in nekkih turških paš. Razsrjeni nad tem škandalom so posegli po svojih nožih in pričeli z njihimi umičevati te slike tlačiteljev in zatiralcev našega rodu.

Tako suhoparno in stvarno poročilo o poteku tega obiska narodne vojske v Vevških papirnicah, ki jasno priča, v kakih vodah plove danes osmo leto po osvoboditvi naša industrija in trgovina. Sodbo in obsodbo nad postopanjem onih, ki so dejanski krivci tolike sramote in ki imajo še dovolj drzno čelo ponasati se v javnosti kot nacionalisti, prihranimo čitateljem samim!

ZRNA.

Drage vreče. Zadnja povoden je do golega razkrila brezglavost naših financ in milijardnega proračuna, v katerem ni bilo moči najti kredita za najpotrebnejše vzdrževalne stroške nasipov v Voivodini. Sedaj pa je morala država izdati samo za vreče, katere so polnili s

peskom preko 10.000.000 dinarjev. To je toliko kolikor bi letno zado-stovalo za vzorno vzdrževanje nasipov. Potem še trdijo nekateri, da niso naši krmariji gospodarji.

V Južni Ameriki je pričel izhajati pred kratkim list »Sloga«, politično neodvisno glasilo jugoslo-

venskih izselencev v Južni Ameriki, ki piše povsem v našem duhu in se bori za iste ideje, kakor mi. Sobotna onstran Oceana iskreno pozdravljamo in mu želimo najboljši uspeh.

Dospela so zopet prvovrstna francoska kolesa

„AIGLON“

Cestno kolo Din 1650—
Dirkalno „Tour de France“ Din 2200—
Damsko Din 1900—

VIKTOR BOHINEC
LJUBLJANA, Dunajska 24.

Lipski velesejem

največji velesejem sveta:

11.000 razstavjalcev iz 21 dežel
160.000 kupcev iz 44 dežel

Jesen 1926:

29. avgusta do 4. septembra

Tudi za Vas je obisk velikega pomena!

Podrobna pojasnila daje:

Čestno zastopstvo

STEGU IN DRUGI
LJUBLJANA

Gledališka ulica šte. 8.

Strojogradbena delavnica R. Willmann LJUBLJANA
Slovenska ulica št. 3

Priporoča se za izvršitev vseh v strojno stroko spadajočih del. Izdelovanje različne vrste strojev za obdelovanje lesa in naprave žag z vodnim, parnim in motornim obratom. — Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav. Izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

Lekarno v Šiški sem preselil na Celovško cesto 34

(poleg pošte). Najmodernejšo sem jo preuredil in založil z vsemi zdravilnimi sredstvi. — V zalogi imam vse tu- in inozemske specialitete, kakor tudi vse specialitete lekarnarja Mr. Stanko Hočevarja z Vrhnike. — Zdravila se izdajajo tudi na recepte vseh bolniških blagajin in železnice.

Mr. SLAVKO HOČEVAR, provizor lekarne.

Tužnim srcem naznanjamo prežalosno vest, da nam je 9. avgusta ob pol 4. pop. naš iskreno ljubljani oče, stari oče, brat, tast, svak in stric, gospod

VILJEM TREO

arhitekt in mestni stavbenik

81 let star, previden s tolažili svete vere, po dolgi in mučni bolezn bogu dano preminul.

Pogreb nepozabnega, blagega pokojnika se je vršil v sredo 11. avg. ob pol 4. pop. iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta 10, na pokopališče k Sv. Križu, kjer smo ga položili v rodbinsko grobnico. Sv. maše zadušnice so se brale v raznih cerkvah.

LJUBLJANA, dne 9. avgusta 1926.

Viljem Treo, okrajni glavar v pokoju, Ing. Alfons Treo, sinova. — Eugenie Mietens, Milena baronica Zois, Avgusta Leskowitz, Alma Pakitsch, Wilma Svoboda, Ina Orosel in Erna Lininger, hčere. — Klementina pl. Fichtenau, sestra. — Vsi zeti, sinove, vsaki, svakinje in vnuki.

RESTAVRACIJA LJUBLJANSKI DVOR

Ant. Krisper

LJUBLJANA
Mestni trg 26

ZALOGA
galanterijskega blaga.

Tovarna čevljev

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejša urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprej-nejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risane, dnevniki in beležnice.

GRADBENO PODJETJE ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA

Bohoričeva ulica št. 24